

doc. dr. Mintautas Čiurinkas	<p>ORCID https://orcid.org/0000-0003-2146-9652</p>
<p>Senoji Lietuvos literatūra: prozos šaltiniai ir raida</p>	<p>Early Lithuanian Literature: The Sources and Development of Prose</p>
<p>Tematika skirta mažai tirtiems XVI–XVIII a. daugiakalbės Lietuvos raštijos aspektams ir objektams, telkiant dėmesį į prozinius tekstus, įtraukiant ir paraliteratūrinius atvejus. Šis korpusas nuolat pasipildo naujais, menkai žinomais ar net niekur neminėtais veikalais, kurie turtina ir tikslina XXI a. pradžioje sintetiniuose darbuose apibendrintą literatūros istorijos vaizdą. Tyrinėtos atskiros sritys (istoriografija, biografija, hagiografija, pamokslai) ir kūriniai, tačiau reikia tolesnių sintetinių ir analitinių tyrimų, kurie suteiktų išsamų ir proporcingą daugiakalbės LDK prozinių kūrinių vaizdą, kuriame iki šiol esama dar daug „baltų dėmių“. Todėl šioje srityje galimi ir reikalingi mokslo žinias praturtinantys inovatyvūs tyrimai įvairiais aspektais: žanrų, jų jungties su Baroko kultūra, visuomenės mentaliteto pokyčių (antai XVIII a. reiškiantis Apšvietos idėjoms), adekvačių religinės literatūros apibrėžčių bendrame kontekste. Reikalingi ir ryškiausių grožinės literatūros autorių ir atvejų, t. y. konkrečių kūrinių tyrimai – aktualu objektyviai nustatyti jų vietą sudėtinguose laikotarpio literatūriniuose procesuose. Nauji tyrimai prisidėtų prie išsamaus ir proporcingo daugiakalbės LDK prozinių kūrinių visumos įvertinimo regiono ir dar platesniame, europiniame, kontekste. Naujiesiems tyrimams svarbus ir lyginamasis aspektas, lieka aktualus klausimas apie literatūrinių užsienio įtakų kelius, poveikį, rezultatus, kultūrinio transfero apraiškas. Tyrimus lengvina ir įgalina nuolat progresuojanti skaitmeninio situacija, tekstynai, nauji metodai, tyrimus galima derinti su konkrečių tekstų moksliniu parengimu.</p>	<p>The subject focuses on little-studied aspects and objects of sixteenth- to eighteenth-century multilingual Lithuanian literature, with particular attention to prose texts, including paraliterary cases. This corpus of the texts continues to expand as new, little-known, or previously unrecorded works are constantly being identified. New findings and research enrich and refine the synthesized picture of literary history outlined in early twenty-first-century scholarship. While some individual fields (historiography, biography, hagiography, sermons) and specific works have already been examined, further synthetic and analytical research is required in order to provide a comprehensive and proportionate account of multilingual prose production in the Grand Duchy of Lithuania (GDL). Innovative research that enriches scholarly knowledge is possible and necessary in this area, addressing a wide range of perspectives: genres, their relationship to Baroque culture, shifts in social mentality (e.g., the emergence of Enlightenment ideas in the eighteenth century), and adequate definitions of religious literature within the broader cultural context. There is also a need for focused studies of the most significant authors of literary prose and of individual works in order to objectively determine their place in the complex literary processes. New studies would contribute to a comprehensive and balanced assessment of the entire corpus of multilingual prose of GDL not only in a regional but also in a broader European context. Therefore, comparative perspectives are of particular relevance for future research. The question of foreign literary influences—their transmission routes, impact, outcomes, and manifestations of cultural transfer—also remains relevant. Studies in the field are facilitated and enabled by ongoing progress in digitization, the development of text corpora, and the application of new research methods. Research can be combined with the scholarly editing and critical preparation of specific texts.</p>